

การศึกษาการนำนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติ ของจังหวัดภูเก็ต¹

ภัทรวดี จำนงค์² และกฤษฎวรรณ โล่ห์วัชรินทร์³

วันที่รับบทความ: 14 ธันวาคม 2564

วันที่แก้ไขครั้งสุดท้าย: 5 สิงหาคม 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 16 สิงหาคม 2565

บทคัดย่อ

เมืองอัจฉริยะเป็นแนวคิดการพัฒนาเมืองที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนและเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการประชาชน ภูเก็ตเป็นหนึ่งในจังหวัดนำร่องของประเทศไทยในการนำแนวคิดเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่าจังหวัดภูเก็ตสามารถนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปดำเนินการอย่างไรและมีอุปสรรคหรือไม่อย่างไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติของจังหวัดภูเก็ต 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติของจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษากรณีเดียว เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐจำนวน 33 คน จาก 24 หน่วยงาน คำถามในการสัมภาษณ์มุ่งเน้นเกี่ยวกับกระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติและปัญหาของการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงกระบวนการและปัญหาในการนำนโยบายมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษพบว่า สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจุบันการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติมีความก้าวหน้าในบางมิติเท่านั้น การนำแนวคิดเมืองอัจฉริยะมาใช้ในวางแผนพัฒนาเมืองยังพบปัญหาในการนำนโยบายมาปฏิบัติ โดยปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการขาดงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินนโยบายเมืองอัจฉริยะใน

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความก้าวหน้าของการนำนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติในจังหวัดภูเก็ต” หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000 อีเมล: mmmiiwwwef@gmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000 อีเมล: grichawat@kku.ac.th

จังหวัดภูเก็ตบรรลุเป้าหมาย รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น อนุมัติโครงการต่างๆ ภายใต้นโยบายเมืองอัจฉริยะอย่างรวดเร็วและสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลควรมีการสร้างความรู้และความเข้าใจในนโยบายเมืองอัจฉริยะให้กับเจ้าหน้าที่และประชาชนให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายเมืองอัจฉริยะให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น

คำสำคัญ เมืองอัจฉริยะ, การนำนโยบายไปปฏิบัติ, การพัฒนาเมือง

The Implementation of the Smart City Policy of Phuket Province

Phattaravadee Jumnon⁴ and Grichawat Lowatcharin⁵

Received: 14 December 2021

Revised: 5 August 2022

Accepted: 16 August 2022

Abstract

Smart city is an urban development concept that applies digital technology to plan and increase the efficiency of public services. Phuket is one of Thailand pilot provinces to implement the smart city concept. This research aimed to answer the question of how Phuket can implement smart city policies and whether there are obstacles. The objectives were: 1) study the progress of the implementation of smart city policies in Phuket; and 2) study the problems in implementing smart city policies in Phuket. The researchers used a qualitative research methodology Single Case Study. The data was collected from interviews with 33 representatives of 24 agencies. Questions in the interview focused on the process of implementing smart city policies and the issue of implementing smart city policies of government agencies. The researchers then analyzed the data to examine the processes and problems in implementing the smart city policy in Phuket. The study found that the Digital Economy Promotion Agency (DEPA) is the key leader in smart city policy implementation, with assistance and collaboration from other government agencies. The implementation has progressed through the application of digital technology in some dimensions. The implementation has confronted with multiple problems and obstacles: most notably, lack of budgetary support. Therefore, for successful implementation of the smart city

⁴ Student in Master of Public Administration Program, College of Local Administration, Khon Kaen University, Khon Kaen, 40000 E-mail: mmmiiwwwef@gmail.com

⁵ Assistant Professor, Ph.D., College of Local Administration, Khon Kaen University, Khon Kaen, 40000 E-mail: grichawat@kku.ac.th

policy in Phuket the government should provide more financial support and DEPA should promote greater and more cohesive knowledge and understanding of the smart city policy among government officials and people.

Keywords Smart City, Policy Implementation, Urban Development

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมืองอัจฉริยะเป็นแนวคิดการพัฒนาเมืองที่มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่และสามารถรองรับการขยายตัวของเมือง แนวคิดเมืองอัจฉริยะถือว่ามีบทบาทสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์ กำหนดนโยบาย กำหนดแผน รวมถึงการติดตามผลของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้เป็นเมืองที่ชาญฉลาดอย่างแท้จริง แนวคิดเมืองอัจฉริยะในประเทศไทยได้รับความนิยมและกล่าวถึงเป็นอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รวมทั้งยังได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วน ทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาเมือง (สุธี อนันต์สุขสมศรี, 2563) ประเทศไทยกำลังเดินหน้าพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างเต็มตัวในช่วงปี พ.ศ. 2560 โดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) เป็นหน่วยงานที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ โดยมีการจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการและการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารสำนักงานเมืองอัจฉริยะขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีความร่วมมือของ 3 กระทรวง คือ กระทรวงพลังงาน กระทรวงคมนาคม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีการดำเนินการนโยบายเมืองอัจฉริยะโดยการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาเมืองตามแผนแม่บทการพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทำหน้าที่ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเป็นเครื่องมือการสร้างสรรคในการให้บริการผ่านสื่อดิจิทัลต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน กระทรวงพลังงานทำหน้าที่ในการส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มสัดส่วนในการใช้พลังงานทดแทนในแผนพลังงานของประเทศให้มากขึ้นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กระทรวงคมนาคมทำหน้าที่ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและบริการขนส่ง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่างๆ ในอนาคตของประเทศไทย

แผนพัฒนาเมืองของสำนักงานเศรษฐกิจและดิจิทัล พบว่า ในการดำเนินการนโยบายเมืองอัจฉริยะมีการจัดทำและขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะผ่านรูปแบบการกำหนดหลักเกณฑ์ขององค์ประกอบของแผนพัฒนา มุ่งเน้น 5 เสาหลัก ได้แก่ เสาหลักที่หนึ่ง การพัฒนาเมืองอัจฉริยะต้นแบบ เป้าหมายคือการสนับสนุนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะจากเมืองที่มีศักยภาพ โดยการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดองค์ประกอบของความเป็นเมืองที่ชัดเจน เพื่อรองรับความเป็นอยู่ของประชาชน เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและ

ภาคเอกชน เสาหลักที่สอง การปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ มีการจัดทำแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ชัดเจนให้สอดคล้องการวิสัยทัศน์ เป้าหมายของการพัฒนาเมือง รวมถึงมีวิธีการดำเนินการอย่างชัดเจน เสาหลักที่สาม การสร้างกลไกบริหารจัดการในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปสู่ภาคปฏิบัติ มีการจัดทำแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบโดยการจัดทำข้อมูล (Data) เพื่อรวบรวมข้อมูลในการจัดเก็บและบริหารข้อมูลของเมืองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามแนวทางอย่างมีประสิทธิภาพ เสาหลักที่สี่ การผลักดันเมืองอัจฉริยะโดยการวิจัยและนวัตกรรม มีเป้าหมายและรายละเอียดแผนการดำเนินงาน รวมถึงตัวชี้วัดเพื่อการติดตามและประเมินผลอย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ และเสาหลักที่ห้า การส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลเพื่อเข้าถึงการเชื่อมโยงและการใช้งานข้อมูล รวมถึงสนับสนุนการวางแผนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างเป็นรูปธรรม มีการระบุแนวทางการลงทุนและการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน รวมถึงกลไกการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนและภาคอื่นๆ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจและดิจิทัล, 2564) โครงการเมืองอัจฉริยะได้เริ่มดำเนินการใน 3 จังหวัดนำร่อง คือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดขอนแก่น มุ่งเน้นพัฒนาเมืองอัจฉริยะ 7 ด้าน โดยมีเป้าหมายการประเมินแผนพัฒนา คือ ด้านเศรษฐกิจอัจฉริยะ สามารถเพิ่มรายได้ต่อหัวประชากร ด้านขนส่งอัจฉริยะ ความพึงพอใจของประชาชนต่อขนส่งสาธารณะและการจราจรที่สะดวก ด้านพลังงานอัจฉริยะ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานและเพิ่มพลังงานทดแทนในการพัฒนาเมืองได้ ด้านการดำรงชีวิตอัจฉริยะ วัดจากค่าดัชนีสุขภาวะของประชาชนในเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ เพิ่มศักยภาพด้านการจัดการ น้ำ อากาศ ขยะ พื้นที่สีเขียว ด้านพลเมืองอัจฉริยะ สัดส่วนประชากรในพื้นที่ และด้านการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการข้อมูลและมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบบริการสาธารณะ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2564)

ภูเก็ตเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญมากของประเทศไทย เนื่องจากภูเก็ตเป็นจังหวัดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและนักลงทุนเป็นอย่างมาก มีปัจจัยด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดที่สูงขึ้นทุกปี ทำให้จังหวัดภูเก็ตถูกมองว่าเป็นเมืองที่มีศักยภาพสูง มีการพัฒนาที่ครบครันในทุกๆ มิติ หากย้อนดูการพัฒนาเมืองภูเก็ต จะเห็นได้ว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองที่พร้อมลงทุนค่อนข้างสูงวัดได้จากมูลค่าการพัฒนาโครงการต่างๆ ทั้งจากทางภาครัฐและทางภาคเอกชน โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปทางด้านการพัฒนาด้านคมนาคม เช่น การขยายสนามบิน การพัฒนาปรับปรุงถนน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การพัฒนาที่เกิดขึ้นในจังหวัดภูเก็ตล้วนเป็นการพัฒนาเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ซึ่งเป็นตัวชี้วัดอย่างดีว่าภูเก็ตนั้นมีความพร้อมสำหรับการเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ นอกเหนือจาก

โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการเป็นเมืองท่องเที่ยวแล้ว จังหวัดภูเก็ตก็ยังคงพัฒนาต่อไปอีกขั้นจากแผนการพัฒนาระดับประเทศ โดยเป็นการพัฒนาศักยภาพในมิติต่างๆ ในการพัฒนาเมืองภูเก็ต ให้สามารถก้าวเข้าสู่คำว่าเมืองอัจฉริยะอย่างเต็มตัว (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2561)

เมืองอัจฉริยะจังหวัดภูเก็ตเป็นโครงการหลักที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมผลักดันให้เกิดในประเทศไทย จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดแรกของโครงการเมืองอัจฉริยะที่ภาครัฐได้เริ่มโครงการเมืองอัจฉริยะ โดยวางเป้าหมายสำหรับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2563 ทั้งยังเป็นหนึ่งจังหวัดนำร่องในการก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลด้วยการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีกับภาคเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างให้เป็นเมืองต้นแบบที่มีการใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ หลักการของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของจังหวัดภูเก็ตนั่นคือการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการจัดการพัฒนาเมืองทุกด้านบนพื้นฐานของการจัดทำข้อมูลของจังหวัดภูเก็ต และยังมีบริษัทเอกชนที่ร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายของนโยบายเมืองอัจฉริยะไปพร้อมๆ กับภาครัฐ นั่นคือบริษัท ภูเก็ตพัฒนาเมือง ซึ่งได้มีการแบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 เรื่องหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจอัจฉริยะและการดำเนินชีวิตอัจฉริยะเพื่อผลักดันระบบเศรษฐกิจภายในเมือง พร้อมยกระดับคุณภาพชีวิตของคนเมือง

จังหวัดภูเก็ตได้รับเลือกให้เป็นพื้นที่นำร่อง เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตถือว่าเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่และโครงสร้างประชากรในพื้นที่คิดเป็น 3 เท่าของประชากร ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติและกิจการส่วนใหญ่มีชาวต่างชาติเป็นเจ้าของธุรกิจ ภาครัฐจึงเล็งเห็นได้ว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการจะดึงชาวต่างชาติเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในจังหวัดภูเก็ตซึ่งจากตรงนี้จะทำให้เกิดการผลักดันให้ภูเก็ตเป็นศูนย์กลางของธุรกิจดิจิทัล (Thumbsupteam, 2559) รวมทั้งจังหวัดภูเก็ตยังประสบกับปัญหาในเรื่องของระบบขนส่งและการจราจร การบริหารจัดการเมืองและการพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สามารถรองรับกับความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยว ปัจจุบันจังหวัดภูเก็ตมีการขับเคลื่อนโครงการเมืองอัจฉริยะ โดยมีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่สามารถเชื่อมโยงและส่งข้อมูลถึงกันเข้ามาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการทำงานซึ่งสามารถควบคุมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ช่วยเพิ่มศักยภาพในการเข้าถึงการให้บริการของประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งยังมีนโยบายในการขยายโอกาสการเข้าถึงบริการอินเทอร์เน็ตฟรีให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงภายใต้โครงการ Public High Speed City Internet โดยเริ่มจาก 2 พื้นที่นำร่อง คือ เขตเทศบาลเมืองป่าตองและเทศบาลนครภูเก็ต สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนในพื้นที่ เช่น บริษัทภูเก็ตพัฒนา สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ บริษัท กสท. โทรคมนาคม เป็นต้น จังหวัดภูเก็ตได้วางเป้าหมายสำหรับการพัฒนาสู่ความเป็น

เมืองอัจฉริยะอย่างสมบูรณ์ กำหนดวิสัยทัศน์ให้ภูเก็ตเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่มีการเติบโตแบบยั่งยืนบนฐานของเศรษฐกิจอย่างสร้างสรรค์ โดยมุ่งการบูรณาการงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเมืองอัจฉริยะเป็นโครงการเมืองอัจฉริยะภูเก็ต เพื่อบรรลุเป้าหมาย “พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2561)

ภูเก็ตอัจฉริยะถือเป็นต้นแบบเมืองที่มีความสำคัญมากของประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นกับจังหวัดภูเก็ตไม่ใช่เพียงเรื่องบังเอิญ แต่เป็นการวางแผนและความตั้งใจของหลากหลายองค์กรทั้งทางภาครัฐและภาคเอกชน ที่เล็งเห็นว่าจังหวัดภูเก็ตสามารถพัฒนาเป็นเมืองที่ก้าวตามทันยุคดิจิทัลและเล็งเห็นถึงความชัดเจนในการวางแผนพัฒนาของโครงการต่างๆ เช่น การสร้างถนน การขยายสนามบิน การวางระบบเมืองอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงความก้าวหน้าและกระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ต ว่ามีความก้าวหน้าและเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่อย่างไร แนวทางการดำเนินงานของเมืองอัจฉริยะมีกระบวนการการดำเนินงานอย่างไร จังหวัดภูเก็ตจะสามารถก้าวเข้าสู่เมืองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบได้หรือไม่ รวมถึงศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดประเด็นปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติตามแนวทางการยกระดับจังหวัดภูเก็ตไปสู่เมืองดิจิทัลเพื่อสร้างโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นการใช้นวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศไทย ภายใต้การพัฒนาเมืองอัจฉริยะให้ประสบความสำเร็จและเป็นกลไกสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 ควบคู่ไปกับการสร้างโมเดลใหม่ให้กับประเทศไทย

2. คำถามการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งตอบคำถามการวิจัยที่ว่า จังหวัดภูเก็ตสามารถนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปดำเนินการได้มากน้อยเพียงใดและการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติมีอุปสรรคหรือไม่อย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตและเพื่อศึกษาปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติของจังหวัดภูเก็ต

4. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 เมืองอัจฉริยะ

แนวคิดเมืองอัจฉริยะคือเมืองที่บูรณาการข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับโครงสร้างพื้นฐานและบริการต่างๆ มุกุนด์ ชรีดาร์ (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นโยบายเมืองอัจฉริยะไม่ใช่ นโยบายที่ดำเนินด้วยการบริหารจากบนลงล่าง แต่เป็นการที่องค์กรต่างๆ และผู้คนในเมืองร่วมมือกันเพื่อให้ระบบโดยรวมมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งแก้ไขปัญหาของส่วนรวมและทำให้สภาพแวดล้อมของเมืองน่าอยู่ยิ่งขึ้น รวมถึงพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะเดียวกัน อชิรญา ชนะสงคราม (2562) ได้ให้ความหมายถึงแนวคิดเมืองอัจฉริยะและความสำคัญของเมืองอัจฉริยะไว้ว่า เมืองอัจฉริยะคือเมืองที่ได้ถูกออกแบบและพัฒนาเพื่อให้ตอบโจทย์ของการดำเนินชีวิตของคนเมืองที่มีความเร่งรีบด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการในด้านต่างๆ นโยบายเมืองอัจฉริยะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเมืองและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการให้คำนิยามของเอกชัย สุมาลี (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบเมืองอัจฉริยะเป็นเมืองที่มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้คุณภาพในการใช้ชีวิตในเมืองๆ นั้นดีขึ้น ลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและลดการใช้พลังงานของเมืองลงอย่างยั่งยืน

จากการศึกษา สามารถสรุปแนวคิดเมืองอัจฉริยะได้ว่า เป็นแนวคิดการพัฒนาเมืองที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนและเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการประชาชนในการพัฒนาเมืองด้านต่างๆ สิ่งสำคัญของการเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะเป็นเมืองอัจฉริยะนั้นต้องได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาล และความร่วมมือระหว่างประชาชนและองค์กรเอกชน จึงจะสามารถพัฒนาเมืองเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ คือ กระบวนการการแปลงนโยบายจากรัฐบาลเพื่อนำไปพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการศึกษาของท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาคและตอบสนองความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้นโยบายได้รับการรับรู้ เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบาย ผู้มอบและผู้รับนโยบายจะต้องมีความชัดเจน สามารถแปลความหมายของนโยบายได้อย่างถูกต้องและดำเนินการให้สอดคล้องกันกับข้อกำหนดนโยบายให้เอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการบริหารของรัฐบาลให้มีประสิทธิภาพ (วรเดช จันทรศร, 2552)

การนำนโยบายไปปฏิบัติว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบาย การจะบอกว่่านโยบายหนึ่งๆ มีปัญหาตอนนำไปปฏิบัติหรือไม่ ต้องพิจารณาเป็นกรณีประกอบกับความเข้าใจในแนวคิดและกระบวนการนโยบาย ตลอดจนโครงสร้างการบริหารงานของรัฐ (ปิยะนุช เงินคล้าย, 2562)

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาของนันทวัน วงศ์ขจรกิตติ (2559) พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในด้านการมีนโยบายที่ไม่ชัดเจน ไม่มีความพร้อม และงบประมาณไม่เพียงพอ รวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่พร้อม ดังนั้น การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติควรเริ่มตั้งแต่การวางโครงสร้างพื้นฐาน การวางระบบจนถึงการดำเนินการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ นิภาพรณ เจนสันติกุล (2563) พบว่า การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีข้อควรพิจารณา คือ ควรมีการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลสภาพเดิมของพื้นที่ ผังเมืองและการใช้ที่ดิน ตลอดจนข้อมูลสภาพ ปัญหาความยากจน จำนวนประชากรที่ประสบปัญหา ความถี่ของการเกิดปัญหา ลักษณะโครงสร้างเดิมของพื้นที่ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจถึงความซับซ้อนของพื้นที่และปัญหาในการพัฒนาเมือง

ขณะที่การศึกษาของ วิสาชา ภูจินดา และปริยานารถ สดากร (2563) พบว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกนั้นมีผลต่อการพัฒนาการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้กรณีศึกษาเป็นจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสามารถจับประเด็นยุทธศาสตร์ได้ 5 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์แบบ การสร้างและสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมออกแบบ พัฒนาและการใช้ประโยชน์ด้านการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะเพื่อการท่องเที่ยว การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการเส้นทางและขนส่งอัจฉริยะเพื่อการท่องเที่ยวที่มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน การสร้างและสนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการพัฒนาการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ และสุดท้ายการพัฒนาศักยภาพของคนในพื้นที่รวมถึงเครือข่ายในการพัฒนาการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ

การศึกษาของฤทัยชนก เมืองรัตน์ (2561) ถือว่าเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจ เนื่องจากได้มีการศึกษาถึงกรณีตัวอย่างจากต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น นครโฮจิมินห์ ที่มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาพัฒนาเมืองผ่านโครงการ Building Ho Chi Minh City Into a Smart City For 2017-2020 ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 มีการนำรูปแบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในเรื่องของแพลตฟอร์มต่างๆ โดยเน้นที่โครงสร้างพื้นที่ของเมือง ระยะที่ 2

เน้นเรื่องการแก้ปัญหาของเมือง และระยะที่ 3 เป็นการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการประมวลผล ระดับความปลอดภัยและแก้ปัญหาให้ชาญฉลาดยิ่งขึ้นในทุกด้าน ซึ่งในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติของนครโอจิมีนทร์ ถือว่าสามารถดำเนินการตามระยะที่กำหนด และสามารถตอบโจทย์ความต้องการของประชากรได้เป็นอย่างดี

การศึกษาเรื่องพัฒนาการของการวางผังเมืองใหม่ในประเทศสิงคโปร์ พบว่า การวางผังเมืองใหม่ของประเทศสิงคโปร์มีพัฒนาการก้าวหน้าสนองต่อแนวคิดและเป้าหมายของนโยบายตามแผนพัฒนาชาติ โดยมีแนวคิดการพัฒนาเมืองใหม่แบ่งเป็น 3 ยุค ได้แก่ 1) ยุคของการสร้างชาติ การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยขาดแคลนและแผนเศรษฐกิจขบเซา 2) ยุคของการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน 3) ยุคแห่งความทันสมัยและเทคโนโลยี ซึ่งในการวางผังเมืองใหม่ในแต่ละยุคนั้นเป็นไปตามสถานการณ์และการกำหนดนโยบายนั้นไม่ได้คำนึงถึงเรื่องที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว แต่มีส่วนของแหล่งงาน การคมนาคมและคุณภาพชีวิตประชาชนควบคู่กันไป โดยเฉพาะในยุคที่ 3 ที่มีการนำแนวคิดอีโคทาวน์เข้ามาใช้เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยสามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมได้และมีการพัฒนาเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน (มณฑมาศ สวัสดิ์ธนาคุณ, คุณพลทิพย์ พานิชภักดิ์ และพรสรร วิเชียรประดิษฐ์, 2564)

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของนครเชียงใหม่ สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า รัฐบาลนครเชียงใหม่ได้กำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะออกเป็น 3 ช่วง ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2563 โดยมีประเด็นที่สำคัญในการพัฒนา คือกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กันไปกับการจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นที่เปรียบเสมือนปัจจัยสนับสนุนให้กลายเป็นเมืองอัจฉริยะโดยสมบูรณ์แบบ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะนครเชียงใหม่ประกอบไปด้วย การจัดการปกครองที่ดี นโยบาย การจัดการและองค์กร ความร่วมมือของภาคเอกชน ความร่วมมือจากชุมชน เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน (สมิตา เต็มเพิ่มพูน, อัครณ์ วงศ์ปรีดี, และดนุสิน เจริญ, 2563)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษากรณีเดียว (Single Case Study) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากการสัมภาษณ์ตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งมีเกณฑ์การเลือกสัมภาษณ์คือเลือกสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของหน่วยงาน ลักษณะการสัมภาษณ์ใช้หลักการรูปแบบ

คำถามปลายเปิด มุ่งทำความเข้าใจในมุมมองของผู้ถูกสัมภาษณ์ เปิดมุมมองกว้างในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการดำเนินงานภายในหน่วยงาน และปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ คำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในแต่ละหน่วยงาน ว่าหน่วยงานมีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร รวมถึงสัมภาษณ์ถึงปัญหาของการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานภาครัฐ เทคนิคที่ใช้ในวิธีการสัมภาษณ์คือมีการเตรียมองค์ความรู้จากการศึกษาหาข้อมูลไปก่อน เพื่อสอบถามถึงประเด็นที่มีข้อสงสัยเพิ่มเติม และมีการอัดเทปแบบบันทึกเสียง รวมถึงการจดบันทึกเพื่อสรุปข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อจัดเก็บข้อมูลให้ครบถ้วนและถูกต้องที่สุด โดยที่มาของคำถามในการสัมภาษณ์คือการมุ่งตอบคำถามในการวิจัย คือ จังหวัดภูเก็ตสามารถนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปดำเนินการได้มากน้อยเพียงใดและหน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ตมีอุปสรรคในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร โดยมีการสัมภาษณ์ ณ วันที่ 13-20 ธันวาคม พ.ศ. 2563 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการถอดสัมภาษณ์จากเทปบันทึกเสียง มาวิเคราะห์ถึงกระบวนการนำนโยบายมาปฏิบัติและวิเคราะห์ถึงปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้หลักการการวิเคราะห์ข้อมูลจากประเด็นที่ศึกษา และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ทบทวนตามประเด็นที่ต้องการศึกษา จัดรูปแบบการวิเคราะห์การศึกษาในกระบวนการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติและประเด็นปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ จากนั้นนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของการพรรณนาและบรรยายในประเด็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์และคำถามของการวิจัยอย่างละเอียดและครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด

5.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ตจำนวน 33 คน จาก 24 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ต โดยจัดแบ่งเป็น 6 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจอัจฉริยะ ด้านการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ ด้านพลเมืองอัจฉริยะ ด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ ด้านการดำรงชีวิตอัจฉริยะ และด้านการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ โดยมีเกณฑ์การเลือกรูปแบบในการจัดแบ่งตามมิติต่างๆ จากการดำเนินงานในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาเมืองของแต่ละหน่วยงานภาครัฐของจังหวัดภูเก็ต

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการถอดเทป บันทึกเสียงจากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงกระบวนการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ต โดยวิเคราะห์จากรูปแบบการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาดำเนินงานจากการดำเนินโครงการต่างๆ ของหน่วยงานและวิเคราะห์ปัจจัยปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ต

6. ผลการวิจัย

6.1 ความก้าวหน้าของการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติ

การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะจังหวัดภูเก็ตสามารถแบ่งรูปแบบการพัฒนาได้ 6 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจอัจฉริยะ มิติด้านการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ ด้านพลเมืองอัจฉริยะ ด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ ด้านการดำรงชีวิตอัจฉริยะ และด้านการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ สรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1.1 มิติด้านเศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy)

มิติด้านเศรษฐกิจอัจฉริยะ เป็นการพัฒนารูปแบบเศรษฐกิจทั้งหมดของจังหวัดภูเก็ต ทั้งเศรษฐกิจท่องเที่ยว เศรษฐกิจอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจการเกษตร หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองด้านเศรษฐกิจมีทั้งหมด 7 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต สำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดภูเก็ต สำนักงานประมงจังหวัดภูเก็ต สำนักงานพาณิชย์จังหวัดภูเก็ต สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดภูเก็ต และสำนักงานพลังงานจังหวัดภูเก็ต การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์และสำนักงานเกษตรได้รับความร่วมมือกับทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาวิทยาเขตภูเก็ตในการสนับสนุนเครื่องมือในการผลิตสินค้าและมีการศึกษาข้อมูลจาก ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center: AIC) โดยศูนย์ AIC จะมุ่งเน้นการส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม ในรูปแบบต่างๆ จากฐานข้อมูลเดิมที่มีอยู่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์และสำนักงานเกษตรมีการศึกษาข้อมูลจากศูนย์ AIC เพื่อนำข้อมูลที่ได้ศึกษามาเพื่อพัฒนาสินค้าทางการเกษตรในรูปแบบสินค้าแปรรูปเพื่อสร้างทางเลือกของสินค้า สำนักงานพาณิชย์ได้มีการนำระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาสร้างมูลค่าสินค้า โดยการสร้างอัตลักษณ์ให้กับตัวสินค้าเพื่อสร้างความน่าสนใจและการสนับสนุนจากภาคเอกชนในการผลิตสินค้า สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงานประมงมีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการให้บริการ

ประชาชนให้สามารถเข้าถึงการให้บริการของหน่วยงานได้สะดวกรวดเร็วขึ้น สำนักงานพลังงานได้รับการสนับสนุนโครงการจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในเรื่องการใช้พลังงานทดแทน การนำพลังงานทดแทนเข้ามาใช้ การอนุรักษ์พลังงาน รวมถึงการนำข้อมูลการพัฒนาเชิงพื้นที่และการจัดทำข้อมูล เพื่อจัดทำโครงการการพัฒนาด้านพลังงาน จะเห็นได้ว่าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติแตกต่างกันไปตามลักษณะการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนามิติด้านเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นเมืองอัจฉริยะ

จากการศึกษา พบว่า ในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในมิติด้านเศรษฐกิจในส่วนของภาคการเกษตรและภาคพาณิชย์ ถึงแม้จะมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาร่วมประยุกต์ในการผลิตสินค้าทางเกษตรและเชิงพาณิชย์เพื่อสร้างทางเลือกสินค้าให้กับประชาชน รวมถึงมีภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุน แต่ในขณะเดียวกันเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมด้านการเกษตรและพาณิชย์กลับไม่ได้รับการสนับสนุนในส่วนของงบประมาณจากทางภาครัฐในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติมากนัก เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวที่กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ทำให้บางทีการพัฒนาเศรษฐกิจด้านอื่นๆ ถูกเพิกเฉยไป ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่จะทำให้นโยบายเมืองอัจฉริยะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพคือให้ความสำคัญในเศรษฐกิจทุกๆ ด้าน รวมถึงการสร้างร่วมมือในภาคส่วนต่างๆ เพื่อส่งเสริมการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาพัฒนาเมืองในมิติของด้านเศรษฐกิจควบคู่กันไปในทุกๆ ด้านทั้งเศรษฐกิจเชิงการเกษตร เศรษฐกิจเชิงพาณิชย์ และเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับการพัฒนาเมืองในด้านเศรษฐกิจให้มีความยั่งยืน

6.1.2 ด้านการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility)

มิติด้านการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ เป็นการพัฒนาการเข้าถึงในเรื่องของระบบบริการขนส่งสาธารณะของประชาชนและนักท่องเที่ยว รวมถึงการบริหารจัดการในเรื่องของการจราจรภายในจังหวัดภูเก็ต มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 2 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ต สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดภูเก็ต การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของทั้งสองหน่วยงานมีความแตกต่างกันพอสมควร สำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ตมีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติโดยตรง เล็งเห็นถึงการสร้างทางเลือกและการเข้าถึงการให้บริการขนส่งกับประชาชนและนักท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและองค์กรเอกชน นั่นคือ บริษัทภูเก็ตพัฒนาเมือง ในการจัดทำโครงการพัฒนา โดยมีการจัดตั้งคณะทำงาน มีความร่วมมือกันในการปรับปรุงเส้นทางการเดินทางให้สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้ ยังมีการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการ

สร้างแอปพลิเคชันที่แจ้งถึงเส้นทางในการเดินทางของบริการขนส่งสาธารณะและปรับปรุงแบบ การคิดค่าโดยสารรถแท็กซี่จากมิเตอร์เป็นแบบแอปพลิเคชันและปรับค่าโดยสารให้เป็นราคาที่ไม่สูงจนเกินไปเพื่อสร้างทางเลือกในการเดินทาง แตกต่างกับการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมา ปฏิบัติของสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่จะเป็นการสนับสนุนในการ พัฒนาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงมากกว่าการจัดทำโครงการ พัฒนาเอง

จากการศึกษาพบว่า ถึงแม้รูปแบบการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของทั้งสอง หน่วยงานจะแตกต่างกันแต่ทั้งสองหน่วยงานก็มีเป้าหมายเดียวกันคือสร้างมาตรฐานด้าน โครงสร้างการคมนาคมให้กับจังหวัดภูเก็ต สำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ตมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนใน การสร้างทางเลือกในการเดินทางและการเข้าถึงการให้บริการสำหรับประชาชนและ นักท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาของสำนักงานขนส่งภูเก็ตมีการส่งเสริมการสร้างทางเลือกเพื่อ เป้าหมายการใช้บริการรถสาธารณะให้กับประชาชน สร้างการรับรู้โดยการมุ่งใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการสร้างความตระหนักรู้ของประชาชน มีการตั้งคณะทำงาน มีความร่วมมือกัน ระหว่างสำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ตและองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตในการปรับปรุง เส้นทางในการเดินทางให้ไม่วกวน สามารถเชื่อมต่อเส้นทางและสามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวของ จังหวัดภูเก็ตได้ ส่วนสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองได้มีการเตรียมผังเมืองรวมเพื่อเตรียมความ พร้อมให้เข้ากับการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ นอกจากนี้ ในเรื่องของกฎหมายก็มีการ นำเทคโนโลยีมาใช้ในเรื่องของการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงการตรวจสอบกฎหมายในด้านของ การใช้ที่ดินตามผังเมือง รวมถึงการจัดเตรียมวางแผนการเตรียมเสาสัญญาณกล้องวงจรปิดเพื่อ อำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องของการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมา ปฏิบัติโดยตรง การสร้างคุณภาพและการพัฒนาให้กับโครงสร้างหลายๆ พื้นที่ในจังหวัดเพื่อ เตรียมความพร้อมให้กับการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ตในทุกๆ ด้านให้มีความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

6.1.3 ด้านพลเมืองอัจฉริยะ (Smart People)

มิติที่ 3 มิติด้านพลเมืองอัจฉริยะ มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของ ประชาชน มีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 9 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงานจังหวัดภูเก็ต สำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ต สำนักงานจัดหางานจังหวัดภูเก็ต สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูเก็ต สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด ภูเก็ต สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบจังหวัดภูเก็ต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต และสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดภูเก็ต เริ่มต้นที่หนึ่งด้านสำคัญคือการศึกษา โดยสำนักงานอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษา

นอกระบบ สำนักงานศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติคล้ายคลึงกันคือการนำระบบเทคโนโลยีมาปรับใช้ในเรื่องของรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ การให้บริการต่างๆ การส่งเอกสารผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างทางเลือกการเรียนรู้ มีห้องสมุดออนไลน์ที่สามารถค้นคว้าได้ง่ายขึ้น สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เป็นการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำข้อมูลและการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน สำนักงานประกันสังคมและสำนักงานจัดหางานเป็นการนำระบบเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการให้บริการของประชาชนจังหวัดภูเก็ต เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการให้บริการที่สะดวกขึ้น และสำนักงานคุมประพฤติมีการนำระบบเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงาน เช่น การรับรายงานตัวผู้ถูกคุมประพฤติผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ การประกาศกิจกรรมต่างๆ ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต และมีการนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินงานคือกำไร้อัจฉริยะ

ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าหลายหน่วยงานที่มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติคล้ายคลึงกันแต่ยังมีความแตกต่างตามลักษณะการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นไปยังเรื่องการพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและนอกจากพัฒนาเกี่ยวกับพื้นฐานทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิตในเรื่องของการจัดหางาน การพัฒนาพื้นฐานสังคมและความมั่นคงของประชากรจังหวัดภูเก็ตแล้ว ยังมีการมุ่งพัฒนาเรื่องของความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนและนักท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตในทุกๆ ด้าน ผ่านรูปแบบการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานผ่านโครงการต่างๆ ตามลักษณะการทำงานของหน่วยงานเพื่อเป็นหนึ่งกำลังสำคัญในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ

6.1.4 ด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment)

มิติที่ 4 มิติด้านสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ การพัฒนาเมืองของมิติด้านนี้จะคำนึงถึงผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น สำหรับมิติด้านสิ่งแวดล้อมมีเพียง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการศึกษา พบว่า หน่วยงานมีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติยังไม่มากนัก วิเคราะห์จากการที่ไม่ได้มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการดำเนินงานของหน่วยงานเลย แต่ทางสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการให้ความร่วมมือในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติคือการนำระบบเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการจัดทำข้อมูลต่างๆ ที่ใช้แพลตฟอร์มจากส่วนกลางและยังมีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำและการจัดการขยะ

6.1.5 ด้านการดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living)

มิติที่ 5 มิติด้านการดำรงชีวิตอัจฉริยะ มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ตและสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่เป็นการสนับสนุนการนำนโยบายมาปฏิบัติโดยการเข้าร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการทำโครงการต่างๆ ในการดูแลประชาชนในชุมชน เพื่อมุ่งเน้นการดูแลสุขภาพของประชาชนแตกต่างกันกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ตที่ได้มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ โดยมีการร่วมมือกันกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ทั้งยังมีการทำงานร่วมกันกับส่วนกลางจังหวัดภูเก็ต สถานีตำรวจและภาครัฐ แบ่งการทำงานด้านความปลอดภัยเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ถนน ท่าเรือ และระบบการแจ้งเตือนภัย และอีกหนึ่งโครงการสำคัญคือโครงการ CCTV โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์รวมกล้อง ศูนย์ 17 ที่รับผิดชอบดูแลและควบคุมกล้อง CCTV ของจังหวัดภูเก็ตทั้งหมด

จากการศึกษา พบว่า ทั้งสองหน่วยงานมีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติแตกต่างกัน แต่มีเป้าหมายเดียวกันคือมุ่งเน้นการพัฒนาการอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับประชาชน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ตจะสนับสนุนการนำนโยบายมาปฏิบัติโดยการเข้าร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการทำโครงการต่างๆ ในการดูแลประชาชนในชุมชนของจังหวัดภูเก็ต เพื่อมุ่งการดูแลสุขภาพของประชาชนจังหวัดภูเก็ต รวมถึงการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แตกต่างกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ตที่ได้รับความรับผิดชอบในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล แบ่งการทำงานด้านความปลอดภัยเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ถนน ท่าเรือ และระบบการแจ้งเตือนภัย และอีกหนึ่งโครงการสำคัญคือโครงการ CCTV สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ตเป็นศูนย์รวมกล้อง ศูนย์ 17 ที่รับผิดชอบดูแลและควบคุมกล้อง CCTV ของจังหวัดภูเก็ตทั้งหมด มุมมองการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนามิติด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัดภูเก็ต ผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า “จังหวัดภูเก็ตควรมีการบริหารจัดการน้ำอัจฉริยะ” เพราะสิ่งสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตคือทะเลที่มีความสวยงาม ดังนั้น การคำนึงถึงเรื่องของการบริหารจัดการน้ำจึงถือว่าเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่สร้างความมั่นคงในการพัฒนาการใช้ชีวิตอัจฉริยะให้สามารถเป็นหนึ่งพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ธันวาคม 2563)

6.1.6 ด้านการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)

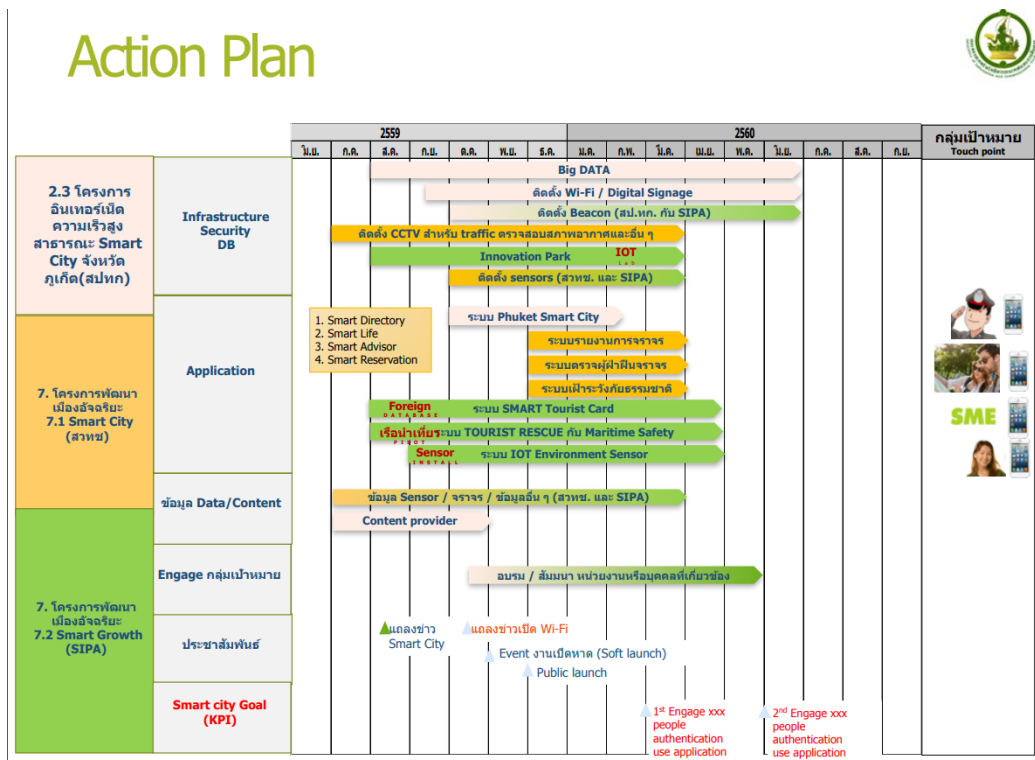
มิติด้านการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการบริการภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการให้บริการต่างๆ มีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดภูเก็ต สำนักงานจังหวัดภูเก็ต การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของทั้ง 3 หน่วยงาน มีความคล้ายคลึงกัน สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและสำนักงานจังหวัดภูเก็ตถือว่าเป็นหนึ่งเสาหลักในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลมีแนวคิดในการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน มีการจัดแบ่งโครงการและติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบกับการดูแลด้านนั้นๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการต่างๆ ในการพัฒนา เช่น โครงการ CCTV ทำงานร่วมกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต โครงการ Smart Bus ทำงานร่วมกันกับสำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น ต่อมาสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติภายใต้กรอบของนโยบายทางภาครัฐมีการเล็งเห็นถึงความสำคัญในการตระหนักรู้เกี่ยวกับนโยบายเมืองอัจฉริยะ โดยการจัดทำโครงการต่างๆ ให้กับผู้นำชุมชนเพื่อไปดำเนินการในแต่ละชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการในการให้ความรู้และการสร้างเครือข่ายให้กับชุมชน

จากการศึกษา พบว่าทั้ง 3 หน่วยงานมุ่งพัฒนามิตีด้านการจัดการภาครัฐให้เป็นไปอย่างชาญฉลาดและพัฒนามิตีอื่นควบคู่กันไปด้วย เพื่อเป็นหนึ่งในกำลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติให้มีความก้าวหน้า สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลและศาลากลางจังหวัดภูเก็ตถือว่าเป็นเสาหลักในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ มีการจัดแบ่งโครงการต่างๆ และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบกับการดูแลด้านนั้นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ต เช่น โครงการ CCTV ทำงานร่วมกันกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต โครงการ Smart Bus ทำงานร่วมกันกับสำนักงานขนส่งจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติภายใต้กรอบของนโยบายทางภาครัฐ มีการเล็งเห็นถึงความสำคัญในการตระหนักรู้เกี่ยวกับนโยบายเมืองอัจฉริยะ จึงได้มีการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชน โดยการจัดทำโครงการต่างๆ ให้กับผู้นำชุมชนเพื่อไปดำเนินการในแต่ละชุมชนเพื่อสร้างกระบวนการในการให้ความรู้และการสร้างเครือข่ายให้กับชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมและเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นของประชากรจังหวัดภูเก็ตและมุ่งเข้าสู่เมืองอัจฉริยะ

จากการศึกษาเชิงทฤษฎีจากแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะภูเก็ตและการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ พบว่า กระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ตนั้นเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจจากบนสู่ล่าง เป็นการรับนโยบายเมืองอัจฉริยะมาจากส่วนกลาง จากนั้นจะมีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาดัดแปลงเพื่อจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ตในแต่ละด้านตามลักษณะการดำเนินงานของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมีรูปแบบเดียวกันกับรูปแบบการบริหารของคณะกรรมการทำงานระดับชาติ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการนำระบบคณะกรรมการมาใช้ในการบริหารราชการ แต่เนื่องจากการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการมีขั้นตอนในการดำเนินงานค่อนข้างมาก ส่งผลให้ต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบและกฎเกณฑ์ กระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ตขับเคลื่อนแนวทางการวางแผนพัฒนาผ่านโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาเมืองแต่ละด้าน เสาหลักที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายเมืองอัจฉริยะคือสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและประสานงานเพื่อขอความร่วมมือให้หน่วยงานรัฐบาล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมถึงภาคเอกชนในกระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติและแก้ไขปัญหาต่างๆ ตามรูปแบบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบการพัฒนาให้สามารถมุ่งเข้าสู่เมืองอัจฉริยะอย่างมีประสิทธิภาพ

ความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ ถือว่ามีความก้าวหน้าและสามารถดำเนินการพัฒนาเมืองเห็นผลได้อย่างชัดเจนบางมิติเท่านั้น ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงอัจฉริยะ ที่มีการดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อสร้างทางเลือกในการคมนาคมของประชาชนและนักท่องเที่ยว เช่น รถบริการสาธารณะ โครงการเรือนำเที่ยว การปรับปรุงแบบค่าโดยสารของแท็กซี่ เป็นต้น 2) เศรษฐกิจอัจฉริยะ ที่มีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจของภูเก็ต เช่น โครงการการนำพลังงานทดแทนไปใช้ในอาคาร การใช้โซลาร์ฟลัทไฟฟ้า การสร้างแบรนด์สินค้าโดยการสร้างอัตลักษณ์ให้มีความน่าสนใจ การนำนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้กับการสร้างสินค้าทางการเกษตร เป็นต้น 3) การท่องเที่ยวอัจฉริยะ การพัฒนาเมืองภูเก็ตให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำ และ 4) ประชาชนอัจฉริยะ ที่มีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน เช่น โครงการ CCTV โครงการเสาสัญญาณเตือนภัย โครงการ WIFI สาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เป็นต้น

รูปภาพที่ 1 แผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะจังหวัดภูเก็ต

ที่มา: ฉัตรชัย คุณปิติลักษณ์ (ม.ป.ป.)

ขณะเดียวกันการนำนโยบายอัจฉริยะมาปฏิบัติในมิติด้านอื่นกลับยังไม่มีความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติอย่างชัดเจน มีเพียงการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานเท่านั้น เช่น การส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการประชาชนในรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลจากการขาดความรู้ความเข้าใจในตัวนโยบาย ทั้งนี้ จังหวัดภูเก็ตก็ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองภายใต้กรอบนโยบายเมืองอัจฉริยะ โดยการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาให้ทุกมิติสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการมุ่งเข้าสู่เมืองอัจฉริยะ แนวทางการบริหารจัดการนโยบายเมืองอัจฉริยะควรมีการดำเนินการให้อยู่ภายใต้วิสัยทัศน์ของจังหวัดกล่าวคือ “ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ระดับนานาชาติที่ยั่งยืน” เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยว การศึกษา และนวัตกรรมการบริการในระดับมาตรฐานสากล การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและประชาชนควรมีการสร้างการมีส่วนร่วมในส่วนกลางภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อดำเนินการผลักดันโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไข

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ รวมถึงการพัฒนาคนให้มีทักษะด้านดิจิทัล ขับเคลื่อนนโยบายเมืองอัจฉริยะภายใต้แนวคิดการพัฒนาเมืองให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างยั่งยืนและสามารถยกระดับความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดภูเก็ตให้เป็นจังหวัดนำร่องและมุ่งเป็นเมืองอัจฉริยะต้นแบบของประเทศไทย

6.2 ปัญหาในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาใช้ในจังหวัดภูเก็ต

จากการศึกษาสามารถสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตได้ 3 ประการ ดังนี้

6.2.1 การจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้าและไม่เพียงพอจากรัฐบาล

เนื่องจากตามนโยบายที่จังหวัดภูเก็ตได้รับในส่วนของงบประมาณที่จัดสรรมาให้จากส่วนกลางน้อย ส่งผลให้งบประมาณในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชากร เช่น อุปกรณ์อำนวยความสะดวกในด้านความปลอดภัย ระบบขนส่งสาธารณะ เป็นต้น นอกจากนี้ กระบวนการการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาเมืองภายใต้ นโยบายเมืองอัจฉริยะมีความล่าช้าในการอนุมัติงบประมาณจากรัฐบาล เนื่องจากการนำนโยบายมาปฏิบัติเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจจากบนสู่ล่าง ส่งผลให้การดำเนินการโครงการพัฒนาเมืองภายใต้ นโยบายเมืองอัจฉริยะล่าช้าตามไปด้วย การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ตในมิติด้านต่างๆ จึงต้องใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ประหยัดในเรื่องของต้นทุนต่างๆ ให้มากที่สุดโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพในการพัฒนา รวมถึงการประสานงานขอความร่วมมือจากนักลงทุนจากภาคเอกชนในการพัฒนาเมืองภายใต้การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ

6.2.2 การตอบสนองของประชาชนต่อนโยบายเมืองอัจฉริยะ

การตอบสนองของประชาชนต่อนโยบายเมืองอัจฉริยะ เนื่องจากประชาชนขาดความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการพัฒนาเมืองเพื่่อมุ่งเข้าสู่เมืองอัจฉริยะและมีความล่าช้าหลังทางความคิดในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้บางโครงการของการพัฒนาเมืองภายใต้เมืองอัจฉริยะ ไม่ได้รับการตอบสนองจากประชาชน เช่น โครงการ CCTV โครงการพลังงานทดแทน โครงการ Smart bus เป็นต้น ในหลายๆ โครงการประชาชนไม่ได้มีความสนใจในการใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันมีเพียงการรับรู้ว่าภาครัฐของภูเก็ตจัดทำโครงการมาเพียงเท่านั้น

6.2.3 การประสานงานระหว่างหน่วยงานในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ

เนื่องจากการไม่เข้าใจในนโยบายเมืองอัจฉริยะในทิศทางเดียวกันของหน่วยงาน ขาดแผนงานหรือแจ้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนต่อการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนา ส่งผลให้การประสานงานขอความร่วมมือยังขาดความเข้าใจในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทำให้ความก้าวหน้า

ในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาเมืองค่อนข้างมีความล่าช้าในแต่ละโครงการ และไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สรุปผลการวิจัย

แนวคิดเมืองอัจฉริยะเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการนำมาพัฒนาเมือง โดยมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเมือง ให้สามารถใช้ประโยชน์จากระบบคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณสุขปโภค ระบบสาธารณสุขการที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมืองต้นแบบที่มีความสำคัญในการมุ่งพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองอัจฉริยะของประเทศไทยคือจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตถือว่าเป็นจังหวัดที่มีปัจจัยการเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ภาครัฐมุ่งเน้นการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะที่เน้นการขยายศักยภาพของจังหวัดเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในทุกด้าน เพื่อสร้างโครงสร้างเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่ภายใต้แนวคิดเมืองอัจฉริยะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ต การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐจำนวน 33 คน จาก 24 หน่วยงาน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของจังหวัดภูเก็ต โดยจัดแบ่งองค์ประกอบเป็น 6 มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจอัจฉริยะ มิติการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ มิติพลเมืองอัจฉริยะ มิติสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ มิติการดำรงชีวิตอัจฉริยะ และมิติการบริหารภาครัฐอัจฉริยะ

การศึกษาคความก้าวหน้าและกระบวนการนำนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของจังหวัดภูเก็ตไปปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ พบว่าแนวคิดเมืองอัจฉริยะเป็นหนึ่งในแนวทางเลือกที่จะนำมาพัฒนาเมืองและเป็นกลไกสำคัญในการจัดการและการบริหารเมือง มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจและสังคมเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ทิศทางการพัฒนาเมืองภูเก็ตค่อนข้างมีความแตกต่างจากเมืองอื่นๆ ในประเทศไทย เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคเอกชนเข้ามา มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาความก้าวหน้าในการนำนโยบายมาปฏิบัติที่เห็นผลได้อย่างชัดเจน แบ่งออกได้เป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) Smart Mobility การพัฒนาและยกระดับระบบคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต รวมถึงการสร้างทางเลือกในการคมนาคมของจังหวัดภูเก็ต 2) Smart Economy การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณสุขปโภค สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบผลิตไฟฟ้า โดยใช้พลังงานจากธรรมชาติ

หรือพลังงานทดแทน การสนับสนุนการสร้างสินค้าเพื่อกระตุ้นรายได้ของประชาชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด 3) Smart Tourism การพัฒนาเมืองภูเก็ตให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชั้นนำและ 4) Smart People การพัฒนาด้านความเป็นอยู่ ความปลอดภัยของประชาชนเมืองและการพัฒนาด้านการศึกษา ภายใต้นโยบายเมืองอัจฉริยะ จังหวัดภูเก็ตเล็งเห็นว่าสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อที่จะเป็นเมืองอัจฉริยะ ต้องได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลและการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนและองค์กรเอกชนจึงจะสามารถพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่ ปลอดภัย และเติบโตในด้านเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่มีความเห็นว่่านโยบายเมืองอัจฉริยะ เป็นนโยบายที่ทุกหน่วยงานควรมีการนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาในส่วนของการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการประชาชนและการบริหารจัดการ เพียงแต่การเข้าถึงและความเข้าใจในตัวนโยบายของประชาชนหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถเข้าใจในตัวนโยบายเมืองอัจฉริยะได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาไว้ในหน่วยงานต่างๆ ของทางภาครัฐนั้นยังเป็นการเข้าใจแค่การนำเทคโนโลยีหรือระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงานและบางหน่วยงานนั้นมีความเห็นว่าหน่วยงานของตนยังไม่มี ความเกี่ยวเนื่องในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติโดยตรง ในขณะเดียวกันบางหน่วยงานกลับมีความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติอย่างชัดเจน (คณะกรรมการสำนักงานปศุสัตว์ท่านที่หนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 ธันวาคม 2563)

การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตยังเผชิญปัญหาในการวางแผนการพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสามารถจัดแบ่งได้ 3 ประการ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้าและไม่เพียงพอจากรัฐบาล การตอบสนองของประชาชนต่อนโยบายเมืองอัจฉริยะ การประสานงานระหว่างหน่วยงานในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ ดังนั้นการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติต้องคำนึงถึงปัญหาที่พบเพื่อนำมาวางแผนการเตรียมพร้อมในการรับมือกับปัญหาเพื่อมุ่งเข้าสู่เมืองอัจฉริยะ ปัญหาหลักในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นตรงกันว่า คือปัญหาในเรื่องของงบประมาณ เนื่องจากการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจจากบนลงล่าง การจะนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติผ่านการจัดทำโครงการและผ่านขั้นตอนต่างๆ อย่างรอบคอบ ส่งผลให้งบประมาณในการจัดทำโครงการส่งตรงลงมายังหน่วยงานค่อนข้างช้า รวมถึงบางหน่วยงานไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณเท่าที่ควร อีกปัญหาหลักคือเรื่องของบุคลากรของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ยังไม่เข้าใจในตัวนโยบายเมืองอัจฉริยะอย่างชัดเจน ขาด

องค์ความรู้ในระบบเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายของบุคลากร ส่งผลให้ความก้าวหน้าในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติ ควรสนับสนุนเรื่องของงบประมาณ พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล พัฒนาเรื่ององค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานและประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในตัวนโยบายเมืองอัจฉริยะในทิศทางเดียวกัน เพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการให้บริการประชาชน รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (คณะกรรมการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลท่านที่หนึ่ง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 ธันวาคม 2563)

8. อภิปรายผลของการวิจัย

จังหวัดภูเก็ตถือว่าเป็นหนึ่งในจังหวัดของการนำร่องในเรื่องของการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนและการบริหารจัดการเมือง การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในจังหวัดภูเก็ตได้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการจัดทำโครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ตในทุกมิติ ตามลักษณะการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการให้บริการได้ดีขึ้น เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดภูเก็ตและการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะอย่างยั่งยืน

จากการศึกษา พบว่า กระบวนการการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติมีความใกล้เคียงกับการนำนโยบายภาครัฐอื่นๆ ไปปฏิบัติ เป็นรูปแบบการกระจายอำนาจจากบนลงล่าง ขับเคลื่อนแผนนโยบายตามอำนาจหน้าที่อย่างเป็นระบบ ดำเนินการโดยการรับนโยบายเมืองอัจฉริยะจากภาครัฐมาแปลงในการดำเนินงานของหน่วยงานผ่านการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อวางแผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติมีจุดเริ่มต้นโดยการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองด้านต่างๆ เพื่อขยายขีดความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนและการบริหารจัดการเมือง ซึ่งขัดแย้งกับทฤษฎีของ มุกุนด์ ชรีดาร์ (2561) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เมืองอัจฉริยะไม่ใช่นโยบายที่ดำเนินด้วยการบริหารจากบนลงล่าง แต่เป็นการที่องค์กรต่างๆ และผู้คนในเมืองรวมพลังกันเพื่อทำให้ระบบโดยรวมมีประสิทธิภาพ

การนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ต สามารถจัดแบ่งองค์ประกอบเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจที่มีการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสร้างทางเลือกรายได้ให้กับประชาชน รวมถึงกระตุ้นเศรษฐกิจด้านอื่นๆ ให้ควบคู่ไปกับ

การพัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต 2) ด้านการเดินทางการขนส่งที่มุ่งเน้นการสร้างทางเลือกในการคมนาคมให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว มีการปรับปรุงเส้นทางเดินทางรถให้สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้สะดวกยิ่งขึ้น มีการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสร้างแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการแจ้งถึงเส้นทางเดินทางของบริการขนส่งสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับ วิสาชา ภูจินดา และปริยานารถ สดากกร (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาเส้นทางเดินทางและขนส่งอัจฉริยะนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการมุ่งไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจท่องเที่ยวในพื้นที่เศรษฐกิจของจังหวัด 3) ด้านพลเมือง มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการสร้างแอปพลิเคชันเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการให้บริการที่สะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสร้างทางเลือกในระบบการศึกษาให้สามารถเข้าถึงบริการด้านการศึกษาระบบออนไลน์และสนับสนุนการจัดทำโครงการระบบบริการอินเทอร์เน็ตไร้สายสาธารณะ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้คำนึงถึงผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเครื่องมือต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงานของหน่วยงาน 5) ด้านการดำรงชีวิต มีการจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อวางแผนพัฒนา การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนให้มีความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตที่ดี หนึ่งในโครงการสำคัญคือโครงการกล้องวงจรปิดและพลังงานทางเลือก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ อชิรญา ชนะสงคราม (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เมืองอัจฉริยะคือเมืองที่ได้ถูกออกแบบและพัฒนาเพื่อให้ตอบโจทย์ของการดำเนินชีวิตของคนเมืองด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการจัดการในทุกด้าน โดยวางแผนจัดทำโครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และ 6) ด้านการบริหารภาครัฐ มุ่งเน้นถึงการพัฒนาระบบการบริการภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการให้บริการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ วรเดช จันทรศร (2552) ที่ได้เสนอไว้ว่า สิ่งสำคัญในการนโยบายนโยบายคือการได้รับการรับรู้ ความเข้าใจ ยอมรับ และสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบายและผู้ได้รับผลจากนโยบาย ซึ่งจะถือว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้นโยบายได้รับความสำเร็จ

หนึ่งกำลังสำคัญในการนโยบายนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ต คือ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) ซึ่งสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจ มีหน้าที่จัดทำแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมนโยบายให้สอดคล้องกับการพัฒนาดิจิทัล รวมถึงนวัตกรรมดิจิทัลต่างๆ ส่งผลให้สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจทำหน้าที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษาและประสานขอความร่วมมือในการจัดทำโครงการต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาโดยการนโยบายนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติเพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ เอกชัย สุมาลี (2562) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งสำคัญใน

การเตรียมความพร้อมที่จะเป็นเมืองอัจฉริยะนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลและความร่วมมือระหว่างภาคประชาชนและองค์กรเอกชน จึงจะสามารถพัฒนาเมืองเพื่อเป็นเมืองอัจฉริยะอย่างเต็มรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐในการวางแผนจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาจังหวัดภูเก็ต จะเห็นได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของงบประมาณที่ถูกจัดสรรมาไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการหรือจัดทำโครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายเมืองอัจฉริยะได้ เช่น การจัดทำโครงการรถไฟฟ้าที่ปัจจุบันได้มีการยุติลงไปแล้ว ปัญหาที่พบในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของจังหวัดภูเก็ต ในกรณีนี้ถือว่าเป็นปัญหาที่พบได้ในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติหลายจังหวัดในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับ นันทวัน วงศ์ขจรกิตติ (2559) ที่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนโยบายการให้บริการจังหวัดอัจฉริยะของประเทศไทย โดยมีกรณีศึกษาคือจังหวัดนครนายก พบว่าปัญหาในการนำแนวคิดเมืองอัจฉริยะมีปัญหาและอุปสรรคในด้านการมีนโยบายที่ไม่ชัดเจน ไม่มีความพร้อม ขาดความเข้าใจ งบประมาณไม่เพียงพอ และโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่พร้อม ทำให้โครงการสิ้นสุดลง นี่จึงถือว่าเป็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติของประเทศไทย หากจังหวัดภูเก็ตสามารถหาแนวทางการแก้ไขประเด็นปัญหาคอนกรีตได้ การขับเคลื่อนนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติในการพัฒนาจังหวัดภูเก็ตให้เป็นเมืองอัจฉริยะจะมีความก้าวหน้ามากขึ้นและสามารถยกระดับการพัฒนาเมืองเพื่อมุ่งเข้าสู่เมืองอัจฉริยะต้นแบบของประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ประชาชนและเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐของจังหวัดภูเก็ตบางส่วนยังมีความเข้าใจในนโยบายเมืองอัจฉริยะไม่ชัดเจน ดังนั้น ควรมีการสร้างความรู้ถึงกระบวนการและความเข้าใจในตัวนโยบายเมืองอัจฉริยะมากกว่านี้ และควรมีการสนับสนุนเรื่องของงบประมาณเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐจังหวัดภูเก็ตสามารถจัดสรรให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดทำโครงการพัฒนาโดยการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพที่สุด

9.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรมีการให้ความสำคัญในการพัฒนาเมืองโดยการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะไปปฏิบัติผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนมากขึ้น ให้ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจในตัวนโยบายในทิศทางเดียวกัน

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรศึกษาการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาพัฒนาเมืองของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนว่าเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาข้อแตกต่างระหว่างเมืองที่มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะมาปฏิบัติแล้วกับเมืองที่ยังไม่ได้มีการนำนโยบายเมืองอัจฉริยะว่าแนวทางในการพัฒนาเมืองแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- Thumbsupteam. (2559). *Phuket Smart City นำร่องเมืองอัจฉริยะของไทย*. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.thumbsup.in.th/phuket-smart-city-sipa>
- ฉัตรชัย คุณปิติลักษณ์. (ม.ป.ป.). *Phuket Smart City*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2563, จาก https://www.phuket.go.th/webpk/file_data/smartcity/01.pdf
- นันทวัน วงศ์ขจรกิตติ. (2559). นโยบายการให้บริการจังหวัดอัจฉริยะของประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 3(11), 365-377.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2563). เมืองอัจฉริยะ: ความหมายและข้อควรพิจารณาสำหรับการพัฒนาเมือง. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 7(1), 3-20.
- ปิยะนุช เงินคล้าย. (2562). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มณฑมาศ สวัสดิ์ธนาคุณ, กุณทลทิพย์ พานิชภักดิ์, และพรสรร วิเชียรประดิษฐ์. (2564). พัฒนาการของการวางผังเมืองใหม่ในประเทศสิงคโปร์. *วารสารสาระศาสตร์*, 4(2), 465-478.
- มุกนุด ชรีดาร์. (2561). *Smart City ไทยอยู่จุดไหน แล้วอะไรคือปัจจัยความสำเร็จ*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2563, จาก <https://techsauce.co/tech-and-biz/smart-city-thailand>
- ฤทัยชนก เมืองรัตน์. (2561). *เมืองอัจฉริยะ: การพัฒนาเมืองยุค 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วรเดช จันทรศร. (2552). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.

- วิชาชา ภูจินดา, และปรียานารถ สดากร. (2563). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ เพื่อท่องเที่ยวในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก. *วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 9(1), 86-102.
- สมิตา เต็มเพิ่มพูน, อัครณัฏ วงศ์ปรีดี, และดนุวสิน เจริญ. (2563). ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของสาธารณรัฐประชาชนจีน: กรณีศึกษา นครเซี่ยงไฮ้. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(3), 165-179.
- สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. (2561). *ภูเก็ต ก้าวไปอีกขั้นจาก เมืองท่องเที่ยว สู่ Smart City ต้นแบบเมืองไทย*. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.terrabkk.com/articles/194153/>
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2561). *รายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2564). *การส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ*. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565, จาก <https://www.depa.or.th/th/smart-city-plan>
- สุธี อนันต์สุขสมศรี. (2563). *เมืองอัจฉริยะคืออะไรกันแน่*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2563, จาก <https://thaipublica.org/>
- อชิรญา ชนะสงคราม. (2562). *Smart City คุณภาพชีวิตรอบด้าน*. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.scimath.org/article-technology/item/10637-smart-city>
- เอกชัย สุมาลี. (2562). *Smart City มิติใหม่ของการจัดการท้องถิ่นยุคไอที*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.